

Projekt

USTAWA
z dnia 1996 r.
o partiach politycznych

W celu zapewnienia w działalności partii politycznych poszanowania konstytucyjnych zasad ustroju, w szczególności suwerenności Państwa, podmiotowości jednostki ludzkiej, sprawiedliwości społecznej, demokracji parlamentarnej oraz polskiej racji stanu, stanowi się, co następuje:

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Art. 1.

Partia polityczna jest dobrowolną organizacją społeczną, występująca pod określoną nazwą, stawiającą sobie za cel udział w życiu publicznym w szczególności przez wywieranie wpływu na kształtowanie polityki państwa i sprawowanie władzy.

Art. 2.

Członkami partii politycznych mogą być obywatele Rzeczypospolitej Polskiej, którzy posiadają pełną zdolność do czynności prawnych.

Art. 3.

Partia polityczna nie może posiadać struktur organizacyjnych w zakładach pracy, Policji i Siłach Zbrojnych, a także w innych jednostkach organizacyjnych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych lub Ministrowi Obrony Narodowej.

Art. 4.

1. Organy państwa i organy samorządu terytorialnego, a także kierownicy urzędów administracji rządowej lub samorządowej oraz zarządzający instytucjami publicznymi zobowiązani są do równego traktowania wszystkich partii politycznych przy udostępnianiu im urzędzeń lub dokonywaniu na ich rzecz innych świadczeń związanych z prowadzoną przez partie działalnością statutową.
2. Rozstrzygnięcia podmiotów, o których mowa w ust. 1, mogą zostać - po bezskutecznym wezwaniu do usunięcia naruszenia - zaskarżone przez partie polityczną, której interesy zostały naruszone, do sądu administracyjnego.
3. W sprawie wezwania do usunięcia naruszenia stosuje się przepisy o terminach załatwiania spraw w postępowaniu administracyjnym.

Rozdział 2
Zgłoszenie partii politycznych do ewidencji

Art. 5.

1. Partię polityczną należy zgłosić do ewidencji partii politycznych, zwanej dalej ewidencją, prowadzonej przez Sąd Wojewódzki w Warszawie, zwany dalej Sądem.
2. Zgłoszenie musi zawierać nazwę, określenie siedziby partii oraz imiona, nazwiska, adresy i podpisy co najmniej 10000 obywateli polskich, posiadających pełną zdolność do czynności prawnych.
3. Nazwa partii politycznej musi się wyraźnie odróżniać od nazwy partii już

istniejącej; dotyczy to także skrótowego określenia lub skrótowych określeń,

a także symboli partii politycznej.

4. Do zgłoszenia należy dołączyć statut partii politycznej.

5. Zgłoszenia dokonują trzy spośród osób, o których mowa w ust. 2, przyjmując

odpowiedzialność za prawdziwość danych zawartych w zgłoszeniu.

Art. 6.

1. Jeżeli zgłoszenie nie zawiera danych, o których mowa w art. 5 ust. 2, 3 i 4

lub nie zostało dokonane w sposób określony w art. 5 ust. 5, Sąd wzywa zgłaszających do uzupełnienia stwierdzonych braków w wyznaczonym przez siebie terminie, nie krótszym niż trzy miesiące.

2. W przypadku stwierdzenia, że zgłaszający nie zastosowali się do wezwania,

w szczególności nie uzupełnili stwierdzonych braków, Sąd postanawia zwrócić

zgłoszenie.

3. Na postanowienie, o którym mowa w ust. 2, zgłaszającym przysługuje zażalenie w terminie 14 dni od doręczenia postanowienia.

Art. 7.

1. Partia polityczna nabywa osobowość prawną z chwilą przyjęcia zgłoszenia do

ewidencji.

2. Sąd wydaje poświadczenie przyjęcia zgłoszenia partii politycznej do ewidencji, będące dowodem nabycia przez nią osobowości prawnej.

Art. 8.

Nazwa, określenie skrótowe i symbole partii politycznej zgłoszonej do ewidencji partii politycznych w sposób określony w art. 5, korzystają z ochrony prawnej przewidzianej dla dóbr osobistych.

Art. 9.

1. Partia polityczna zgłasza do ewidencji imiona, nazwiska i adresy osób wchodzących w skład organu wyznaczonego przez statut do reprezentowania partii politycznej na zewnątrz niezwłocznie po jego powołaniu lub dokonaniu

zmian w jego składzie, nie później jednak niż w terminie 14 dni.

2. Czynność prawna dokonana w imieniu partii politycznej przez osobę lub osoby

niezgłoszone do ewidencji jest nieważna.

Art. 10.

Partia polityczna, przekazuje do ewidencji dane dotyczące zmian statutu niezwłocznie po ich przyjęciu, nie później jednak niż w terminie 14 dni.

Art. 11.

Ewidencja partii politycznych jest jawna. Każdemu przysługuje prawo otrzymywania uwierzytelnionych odpisów i wyciągów z tej ewidencji.

Art. 12.

1. Jeżeli partia polityczna narusza postanowienia niniejszej ustawy, w szczególności przez:

1) zmniejszenie się liczby członków partii politycznej poniżej liczby członków wymaganej do jej założenia (art. 6 ust. 2),

2) niezgłaszanie do ewidencji wymaganych przez ustawę danych (art. 9),

3) wprowadzenie do statutu zmian niezgodnych z postanowieniami art. 17,

Sąd może wezwać partię polityczną, w wyznaczonym przez siebie terminie, nie krótszym niż trzy miesiące, do złożenia wyjaśnień lub uzupełnienia brakujących danych.

2. W razie bezskutecznego upływu terminu, o którym mowa w ust. 1, Sąd może wystąpić do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem o wydanie postanowienia

o wykreśleniu partii politycznej z ewidencji.

3. Rozpatrzenia wniosku, o którym mowa w ust. 2, Trybunał Konstytucyjny dokonuje na rozprawie. W postępowaniu stosuje się odpowiednio przepisy rozdziału 6 niniejszej ustawy.

Rozdział 3

Udział partii politycznych w życiu publicznym

Art. 13.

Partie polityczne wywierają wpływ na kształtowanie polityki państwa i sprawowanie władzy państwowej metodami demokratycznymi zgodnie z konstytucyjnymi zasadami ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 14.

1. Partie polityczne nie mogą wykonywać zadań zastrzeżonych w przepisach prawa

dla organów państwowych ani zastępować tych organów w wykonywaniu ich zadań.

2. Sędziowie, prokuratorzy, żołnierze zawodowej służby wojskowej, policjanci

oraz funkcjonariusze Urzędu Ochrony Państwa i straży granicznej nie mogą być

członkami partii politycznej.

3. Ustawy mogą określać stanowiska w administracji państwowej, których zajmowanie nie może łączyć się z członkostwem w partii politycznej lub pociąga za sobą obowiązek zawieszenia działalności partyjnej.

Art. 15.

1. Partie polityczne biorą udział w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, Senatu Rzeczypospolitej Polskiej i samorządu terytorialnego oraz

w wyborach na urząd Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Szczegółowe zasady udziału partii politycznych w wyborach, o których mowa

w ust. 1, określają przepisy odpowiednich ordynacji wyborczych i ustawy o

wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 16.

1. Partiom politycznym zapewnia się równy dostęp do publicznej radiofonii i telewizji.

2. Jednostki publicznej radiofonii i telewizji stwarzają partiom politycznym

możliwość przedstawiania stanowiska w węzłowych sprawach publicznych na zasadach określonych w odrębnych ustawach.

Rozdział 4

Struktura i zasady działania partii politycznych

Art. 17.

Partie polityczne kształtują swoje struktury i zasady działania zgodnie z zasadami demokracji, w szczególności przez zapewnienie jawności, powoływania organów partii w drodze wyborów, swobody dyskusji i podejmowania uchwał większością głosów.

Art. 18.

1. Każdy członek partii politycznej ma równe prawo do głosowania.

2. Członek partii politycznej ma prawo do wystąpienia z partii politycznej w

każdym czasie.

Art. 19.

1. Statut partii politycznej określa jej cele, strukturę i zasady działania.

Szczegółowe określenie celów partii politycznej może być zawarte w jej

programie politycznym.

2. Statut partii politycznej uchwała zgromadzenie ogólne członków partii lub zgromadzenie ich demokratycznie wybranych przedstawicieli.

Art. 16.

Członek partii politycznej ma prawo do wystąpienia z partii politycznej w każdym czasie.

Art. 17.

Terenowa jednostka organizacyjna, o której mowa w art. 15 ust. 1 pkt. 7, może uzyskać osobowość prawną, jeżeli statut partii politycznej to przewiduje.

Rozdział 5 Finansowanie partii politycznych

Art. 20.

1. Środki majątkowe partii politycznej dla realizacji jej celów statutowych mogą pochodzić ze składek członkowskich, darowizn, spadków, zapisów, dochodów z majątku, działalności gospodarczej, a także ze zbiorów publicznych.

2. Środki majątkowe partii politycznej nie mogą pochodzić ze źródeł publicznych, z wyjątkiem dotacji, o których mowa w art. 23 ust. 1 i art. 24 ust. 1, ani od podmiotów korzystających z dotacji Skarbu Państwa.

3. Środki majątkowe z działalności gospodarczej partia polityczna może uzyskać tylko na warunkach określonych w art. 22.

Art. 21.

1. Partie polityczne nie mogą korzystać z jakiegokolwiek wsparcia rzeczowego i pomocy finansowej od osób zagranicznych w rozumieniu prawa dewizowego i osób prawnych z udziałem podmiotów zagranicznych.

2. Partia polityczna, która narusza zakaz określony w ust. 1 traci prawo do otrzymania w następnym roku kalendarzowym dotacji, o której mowa w art. 23 ust. 1; korzyści majątkowe uzyskane w wyniku naruszenia zakazu podlegają w całości przypadkowi na rzecz Skarbu Państwa.

Art. 22.

1. Partie polityczne nie mogą prowadzić działalności gospodarczej z wyjątkiem:

- 1) działalności służącej upowszechnianiu i popularyzacji celów politycznych i działalności partii, polegającej w szczególności na:
 - a) wydawaniu prasy, książek i druków, kolportażu oraz zakładania i posiadania wydawnictw i zakładów poligraficznych,
 - b) produkcji, dystrybucji i rozpowszechnianiu filmów oraz innych nośników audiowizualnych,
 - c) organizowaniu imprez i innych przedsięwzięć, w tym zakładaniu i prowadzeniu odpowiednich dla tego celu instytucji,
 - d) zakładaniu placówek oświatowych oraz instytutów naukowych i naukowo-dydaktycznych,
- 2) wytwarzania, a także sprzedaży oznak lub innych przedmiotów symbolizujących partię,
- 3) najmu rzeczy będących w posiadaniu partii,

4) nabywania papierów wartościowych, pod warunkiem, że cały uzyskany w ten

sposób dochód jest przeznaczony na realizację jej celów statutowych.

2. Partie polityczne mogą prowadzić działalność gospodarczą, o której mowa w ust. 1 pkt. 1-3, wyłącznie w formie spółdzielni lub udziału w spółkach.

3. Formy działalności gospodarczej, organ partii odpowiedzialny za jej prowadzenie oraz szczegółowe zasady wykorzystania uzyskanych tą drogą środków

majątkowych określa statut.

4. Partia polityczna, które narusza zakaz określony w ust. 1 traci prawo do

otrzymania w następnym roku kalendarzowym dotacji, o której mowa w art. 23 ust. 1; korzyści majątkowe uzyskane w wyniku naruszenia zakazu podlegają w całości przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa.

Art. 23.

1. Partie polityczne mają prawo do otrzymania z budżetu państwa dotacji, w związku z ponoszonymi wydatkami na działalność statutową.

2. Kwotę dotacji dzieli się pomiędzy partie polityczne proporcjonalnie do ilości przypadających im mandatów posłów i senatorów.

3. Kwotę dotacji, o której mowa w ust. 1, przypadającą na dany rok kalendarzowy

określa ustawa budżetowa.

Art. 24.

Partia polityczna ma prawo do otrzymania z budżetu państwa dotacji, w związku

z poniesionymi wydatkami na kampanię wyborczą na zasadach określonych w ordynacjach wyborczych.

Art. 25.

1. Źródła finansowania partii politycznych są jawne.

2. Partie polityczne składają do Sądu sprawozdanie finansowe za rok kalendarzowy w terminie do 31 marca roku następnego.

3. W sprawozdaniu, o którym mowa w ust. 2, partia polityczna podaje:

1) rzeczywiste wpływy z rozbitiem na wpływy,

a) ze składek członkowskich,

b) z otrzymanej z budżetu państwa dotacji, w związku z ponoszonymi wydatkami na działalność statutową,

c) z otrzymanej z budżetu państwa dotacji, w związku z poniesionymi wydatkami na kampanię wyborczą,

d) z darowizn, spadków i zapisów, z wyszczególnieniem wpływów przekraczających trzykrotnie wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sześciu podstawowych działach sfery materialnej,

e) z majątku partii,

f) ze zbiórek publicznych,

g) z działalności gospodarczej,

h) z innych źródeł,

2) rzeczywiste poniesione wydatki w rozbitiu na:

a) koszty osobowe,

b) koszty ogółem,

c) wydatki na cele wyborcze,

d) inne koszty związane z działalnością partii politycznej.

4. Sprawozdanie finansowe partii politycznej podają do wiadomości publicznej

w dzienniku o zasięgu ogólnokrajowym w terminie określonym w ust. 2.

Art. 26.

1. Jeżeli partia polityczna nie złoży sprawozdania finansowego, o którym mowa w art. 25 ust. 2, lub sprawozdanie to nie będzie odpowiadać wymogom

określonym w art. 25 ust. 3 i 4, Sąd wezwie partię polityczną do złożenia

lub uzupełnienia sprawozdania w terminie trzech miesięcy.

2. Po bezskutecznym upływie tego terminu partia polityczna traci prawo do otrzymania w następnym roku kalendarzowym dotacji, o której mowa w art. 23 ust. 1.
3. Jeżeli partia polityczna pomimo wezwania, o którym mowa w ust. 1, nie wypełnia nałożonych na nią obowiązków sprawozdawczych co najmniej przez dwa lata. Sąd może wystąpić do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem
o wydanie postanowienia o wykreśleniu partii politycznej z ewidencji.
4. Rozpatrzenia wniosku, o którym mowa w ust. 3, Trybunał Konstytucyjny dokonuje na rozprawie. W postępowaniu stosuje się odpowiednio przepisy rozdziału 6 niniejszej ustawy.

Art. 27.

1. Dochody partii politycznych, w tym dochody z ich działalności gospodarczej,
wolne są od podatku dochodowego w części wydatkowanej w roku podatkowym lub w roku po nim następującym na cele statutowe.
2. Do opodatkowania partii politycznych stosuje się przepisy o podatku dochodowym od osób prawnych.

Rozdział 6

Postępowanie w sprawie stwierdzenia sprzeczności z Konstytucją celów lub działalności partii politycznych

Art. 28.

1. Z wnioskami o stwierdzenie sprzeczności z Konstytucją celów lub działalności partii politycznych mogą występować do Trybunału Konstytucyjnego, zwanego dalej Trybunałem, Sąd, Minister Sprawiedliwości oraz Minister Spraw Wewnętrznych.
2. Jeżeli działalność partii politycznej zmierza do zmiany przemocą konstytucyjnego ustroju Rzeczypospolitej Polskiej lub wyraża się w organizowaniu przez organy partii stosowania przemocy w życiu publicznym, Sąd, Minister Sprawiedliwości lub Minister Spraw Wewnętrznych występuje do Trybunału o wydanie zakazu jej działalności.

Art. 29.

Partii politycznej, której celów lub działalności dotyczy wniosek, zapewnia się prawo do obrony.

Art. 30.

1. Trybunał rozpoznaje wniosek na rozprawie, o której powiadamia wnioskodawcę,
partię polityczną, której wniosek dotyczy, jak również Sąd, o ile nie jest on wnioskodawcą, oraz Prokuratora Generalnego. Obecność na rozprawie:
 - 1) wnioskodawcy lub jego przedstawiciela oraz
 - 2) obecność organu partii politycznej, uprawnionego zgodnie ze statutem do reprezentowania partii politycznej na zewnątrz, lub jego przedstawiciela
są obowiązkowe.
2. Nieobecność na rozprawie prawidłowo powiadomionego wnioskodawcy lub jego przedstawiciela powoduje umorzenie postępowania.

Art. 31.

1. Trybunał wydając orzeczenie o sprzeczności celów partii politycznej z

Konstytucja nakazuje wprowadzenie w określonym terminie, nie krótszym niż

trzy miesiące, stosownych zmian do statutu partii lub, jeżeli sprzeczność

celów wynikała z innych aktów partii politycznej, w szczególności z jej programu, zmian do tych aktów.

2. Nakaz, o którym mowa w ust. 1, Trybunał podaje do wiadomości publicznej w dzienniku o zasięgu ogólnokrajowym.

3. Po bezskutecznym upływie terminu, o którym mowa w ust. 1, Prezes Trybunału

wyznacza termin rozprawy, na której Trybunał może wydać orzeczenie o zakazie działalności partii politycznej. Orzeczenie nie może zostać wydane bez wysłuchania wyjaśnień partii politycznej.

4. Jeżeli Trybunał uzna, że sprzeczność celów partii politycznej z Konstytucją

jest tego rodzaju, że zagraża to istnieniu porządku konstytucyjnego, może

wydać orzeczenie o zakazie działalności partii politycznej, bez uprzedniego

nakazywania działań, o których mowa w ust. 1.

Art. 32.

1. Trybunał wydając orzeczenie o sprzeczności z Konstytucją działalności partii

politycznej nakazuje niezwłocznie zaniechanie takiej działalności.

2. Nakaz, o którym mowa w ust. 1, Trybunał podaje do wiadomości publicznej w dzienniku o zasięgu ogólnokrajowym.

3. Jeżeli partia polityczna nie zastosuje się do nakazu, o którym mowa w ust.

1, Trybunał wydaje zakaz jej działalności.

Art. 33.

Trybunał uznając wniosek, zgłoszony w trybie przewidzianym w art. 28 ust. 2,

orzeka o zakazie działalności partii politycznej.

Art. 34.

1. Trybunał, orzekając o zakazie działalności partii politycznej, postanawia o

wykreśleniu jej z ewidencji.

2. Orzeczenia Trybunału, o których mowa w ust. 1, są ogłaszane w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. W tym samym trybie ogłaszane są

orzeczenia

Trybunału o sprzeczności z Konstytucją celów lub działalności partii politycznej.

Art. 35.

1. Trybunał rozpoznaje wnioski o stwierdzenie sprzeczności z Konstytucją celów

lub działalności partii politycznych w składzie pięciu sędziów. Prezes Trybunału może z własnej inicjatywy lub na wniosek składu orzekającego w sprawie zarządzić rozpoznanie wniosku w pełnym składzie.

2. Wnioski, o których mowa w art. 28 ust. 2, Trybunał rozpatruje w pełnym składzie.

Art. 36.

1. W sprawie o wydanie orzeczenia o sprzeczności z Konstytucją celów partii

politycznych stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu zawarte w ustawie o Trybunale Konstytucyjnym i uchwale Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie szczegółowego trybu postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym.

2. W zakresie nie uregulowanym w ustawie i uchwale, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego.
3. Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego jest ostateczne.

Art. 37.

1. W razie rozwiązania się partii politycznej podlega ona likwidacji.
2. W razie orzeczenia przez Trybunał zakazu działalności partii politycznej.

Sąd zarządza jej likwidację, wyznaczając likwidatora.

3. Do postępowani likwidacyjnego stosuje się odpowiednio przepisy rozdziału

5 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. - Prawo o stowarzyszeniach (Dz.U. Nr 20, poz. 104, z 1990 r. Nr 14, poz. 86).

Rozdział 7

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 38.

Partie polityczne zgłoszone do ewidencji przed dniem wejścia ustawy w życie, dostosują postanowienia swoich statutów do wymogów ustawy i przekażą je do Sądu nie później niż w terminie 90 dni od dnia wejścia ustawy w życie.

Art. 39.

W sprawach uregulowanych niniejszą ustawą, nie zakończonych decyzją ostateczną przed dniem wejścia jej w życie, stosuje się przepisy tej ustawy.

Art. 40.

Traci moc ustawa z dnia 28 lipca 1990 r. o partiach politycznych (Dz.U. Nr 54, poz. 312).

Art. 41.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 199... r.